

ВЕРНІК ОЛЕКСІЙ ЛЕОНІДОВИЧ

кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії екологічної психології, Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ

**ЕКОПСИХОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ
БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ: СЕРЕДОВИЩНО-
ЖИТТЄДІЯЛЬНІСНИЙ КОНТЕКСТ**

В статті розглядаються основні проблемні питання в світовому досвіді досліджень благополуччя особистості. На основі їх аналізу виділяються відсутні ланцюги, необхідні для їх вирішення в контексті екопсихологічної парадигми. Ними вважаються життєдіяльність особистості і середовища її життєдіяльності. Показано, що починаючи з 2010 років у світовому мейн-стрімі дослідження благополуччя на перший план виходять саме ці компоненти.

Порівнюючи підходи в рамках суб'єктивного і психологічного благополуччя, доводиться невідповідність принципу екологічності другого й різномірність їх компонентів. Проте, вказується що внутрішня структура психологічного благополуччя відображена у структурі життєдіяльності особистості й, таким чином, образи її компонентів можуть бути включеними у розширену структуру суб'єктивного благополуччя.

Ключові слова: *гедоністичний підхід, діяльно-цільова сфера, евдеймонічний підхід, життєдіяльність, мотиваційно-потребова сфера, особистість, психологічне благополуччя, середовище, суб'єктивне благополуччя, ціннісно-смилова сфера.*

Вступ.

Благополуччя – одне з найпоширеніших понять останніх років не тільки у соціогуманітарних наукових і практичних дисциплінах, таких як економіка, соціологія, психологія, медицина, педагогіка, соціальна робота, але й у повсякденному житті пересічної людини переважно зрілого віку¹. Починаючи з 1990-х років й до сьогодні спостерігається стійка тенденція зростання наукового інтересу до благополуччя як стосовно соціальних груп і спільнот, так і окремого індивіда, особистості. Про це свідчить: 1)

¹ Зокрема, в емпіричному дослідженні 2016-2018 років, проведеному під керівництвом Ю.М. Швалба, виявилось, що у групі до 35 років лише близько 20 відсотків використовують дане поняття у своєму житті, решта або його ігнорує, або склеює / заміщує поняттям «успішність».

зростаюча кількість наукових публікацій, присвячених проблемі благополуччя (див. [2, 8]); 2) введення індексу процвітання (Legatum Institute, 2008 р.), індексу кращого життя (OECD, 2011 р.), індексів суспільного і індивідуального благополуччя (КМІС, 2012 р.); 3) відзнака Нобелівськими преміями праць, в яких однією з основних тем є благополуччя (Д. Канеман, 2002; А. Дітон, 2015); 4) запуск видання з 2011 р. міжнародного наукового журналу з благополуччя²; 5) науково-психологічні дослідження початку 2000-х років в Росії (насамперед, Р.М. Шаміонова та під керівництвом Д.О. Леонтьєва); 6) науково-психологічні публікації останніх десятиліть в Україні, зокрема, пов'язані з дослідженнями способу і якості життя³; 7) серед фундаментальних наукових досліджень, затверджених НАПН України на 2019-2021 роки, щонайменше в двох – об'єктом дослідження є благополуччя особистості⁴.

Незважаючи на поширення, й досі проблема визначення благополуччя, його складових і їх зв'язків залишається відкритою як щодо міждисциплінарних досліджень, так і безпосередньо психологічних і соціально-психологічних (див. [2, 8]). Більше того, на сьогоднішній день виявилися по суті відсутні публікації з даного питання в контексті екологічної і середовищної психології, тобто з точки зору ідеї екологічності життя людини, спільноти, суспільства. Вочевидь це два основних вектори сучасного соціального і особистісного розвитку, проте ми не змогли знайти жодного дослідження, в якому б безпосередньо вивчалася проблема зв'язку і протиріч цих напрямів⁵, незважаючи на більш ніж 50-річне існування концепції «Три хіта карана» або «три умови / джерела благополуччя» (1966 р.).

Історія питання.

Від самого початку спроб вирішення й до сьогоднішнього дня в науково-психологічному просторі підходи до проблеми дослідження благополуччя поділилися на дві великі групи. В одній з них благополуччя пов'язувалося з переживаннями людиною задоволеності – незадоволеності

² <https://www.internationaljournalofwellbeing.org/index.php/ijow/index>

³ Так, у виданні «Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України» до 2010 року – дві, три публікації щорічно, в назві яких фігурує «благополуччя», з 2011 до 2017 – три, п'ять, а у 2018 році – вже дев'ять.

⁴ Див. <http://naps.gov.ua/ua/activities/research/fundamental/>

⁵ Звісно, ми не можемо обійти увагою поширену зацікавленість до проблеми екологічного благополуччя, вирішення якої для благополуччя людини має хіба що опосередкований зміст – якщо з природою усе буде добре, тоді людині теж буде добре. Маються на увазі численні екологічні дослідження й концепції захисту, збереження і розвитку природного середовища.

життям, щастя – нещасності тощо (Н. Бредб'юрен, 1966; Е. Дінер, 1984; Д. Канеман, Е. Дінер й Н. Шварц, 1999 й ін.). Даний напрям прийнято називати «гедоністична традиція», ставлячи в основу ідею задоволення як блага. Н. Бредб'юрен, ототожнюючи психологічне благополуччя зі щастям, зосереджувався на відмінності між позитивним і негативним афектами. Таким чином, в його розумінні, людина є благополучною в тій мірі, в якій перші переважають над другими, й неблагополучною – у протилежному випадку. Цінність даного розуміння полягає у неявній фіксації динамічності, вимірюваності й керованості як ключових властивостей благополуччя.

До іншої групи відносяться ті, хто пов'язував благополуччя з позитивним психологічним функціонуванням та розвитком. В основі даного напрямку лежать ідеї В. Джемса (у [12], гл. 24, 1902 р.) про здорову волю й К. Роджерса про «добре життя» [15]. Такий підхід прийнято називати «евдαιмонічним» в Аристотелевому сенсі, як, дослівно, «добрий дух», що є абсолютним благом людини. До основних представників даного підходу слід віднести К. Ріфф і Б. Сінгер, Р. Райан і Е. Деці й ін..

Тож, історично в психології склалося подвійне розуміння благополуччя людини – як суб'єктивного і психологічного, що відображено на наступній схемі (рис. 1).

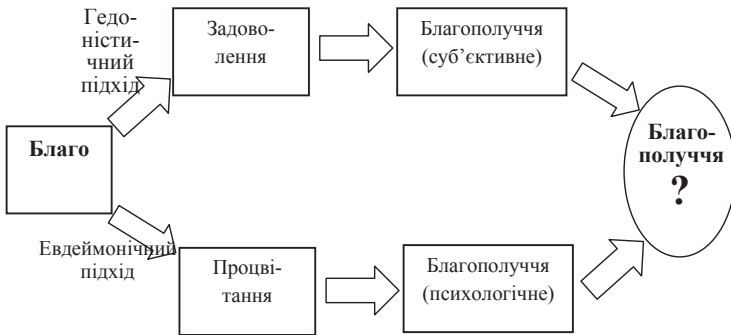

Рис. 1. Традиційна схема благополуччя людини в психологічних дослідженнях

Причому відзначимо два моменти. По-перше, питання їх поєднання чи зв'язку на сьогодні не тільки відкрите, але й досить далеке від вирішення. По-друге, погляди на те, чим є «благополуччя» – явищем об'єктивної

дійсності чи виключно науковим багатовимірним конструктом, теж поділилися, хоча переважна більшість науковців констатує саме другу позицію (з посиланням на [2]).

В подальшому у традиційному руслі визначалися різні аспекти благополуччя. У випадку гедоністичного підходу вони, зазвичай були біполярними: переживання щастя – нещасності, приємних – неприємних емоцій і настроїв, задоволеності – незадоволеності життям у конкретних сферах життєдіяльності і в цілому. Значна кількість дослідників тут вбачають декілька відкритих питань, зокрема: зв'язку / розмитості понять «щастя» і «задоволеність»⁶; загальної задоволеності і задоволеності життям в окремих сферах⁷;

Прихильники євдеймонічного підходу намагалися визначити психологічну структуру благополуччя через ті чи інші характеристики особистості. Зокрема К. Ріфф [6, 7] виділила шість основних компонентів: автономність, середовищну майстерність, позитивні стосунки з іншими, наявність життєвої цілі, самореалізацію і самоприйняття. Значна кількість діагностичного матеріалу була розроблена, спираючись на вказану модель, яка й на сьогодні залишається однією з найпоширеніших.

В подальших дослідженнях вказані характеристики були частково переструктуровано. Насамперед, смисложиттєвий компонент було виділено як основний, який має тісний зв'язок з переживанням благополуччя [10]. При цьому М. Стеггер пропонує розрізняти сам життєвий смисл з процесом його пошуку, пов'язаним з благополуччям значно в меншій мірі. Наступним компонентом психологічного благополуччя вбачають самодетермінованість особистості, яка в теорії самовизначення особистості [5] характеризується трьома показниками – компетентністю, автономністю, зв'язністю.

В дослідженні Е. Самман [8] робиться спроба поєднати два підходи на операціональному рівні з метою проведення крос-культурних досліджень. Вона виділяє сім індикаторів вимірювання благополуччя особистості, яке охоплює як психологічне благополуччя, так і суб'єктивне:

⁶ Значна кількість дослідників соціально-економічної спрямованості їх ототожнюють (див. Істерлін, 2003, Лаярд, 2005, Грем, 2007; з посиланнями у [8]).

⁷ Якщо Верхувен (2007) вважає, що задоволеність життям в цілому охоплює усі ресурси, але не тільки ті, що легко вимірювати. На протипагу цьому, Е.Самман (там же) стверджує, що даний показник не дає відповіді щодо компонентів суб'єктивного благополуччя. Окрім цього, глобальні оцінки порівняно з конкретно специфічними більш схильні до установочних суджень.

- 1) життєвий смисл /мета;
- 2) потребу в автономії;
- 3) потребу в компетентності;
- 4) потребу в зв'язках;
- 5) предметна задоволеність життям, тобто за сферами життєдіяльності;
- 6) загальна задоволеність життям;
- 7) щастя.

Причому, 2-4 показники відповідають трьом базовим потребам в теорії самовизначення (SDT).

Авторка пропонує у подальших дослідженнях вивчати зв'язок між показниками та з глобальним показником бідності, що допоможе забезпечити більш глибоке розуміння проблеми у її зв'язку з благополуччям.

Виклад основного матеріалу.

На наш погляд між «евдеймонічним» і «гедоністичним» підходами існує суттєва методологічна різниця щодо суб'єкту оцінювання, яка в переглянутих нами численних порівняльних дослідженнях не виправдано перебуває поза увагою. «Евдеймонічний» підхід передбачає ситуацію **зовнішньої** оцінки благополуччя особистості. Тобто коли є умовний спеціаліст, який, досліджуючи умовного клієнта (пацієнта), повинен дати висновок щодо його психологічного благополуччя (рис. 2).

Що важливо, умовний клієнт може взагалі не вважати вимірювані спеціалістом характеристики власної особи, ступінь чи рівень їх розвиненості благом. Так само, як отримувана клієнтом від консультанта інформація щодо власного благополуччя відокремлена у свідомості клієнта від нього. Тож клієнт є виключно об'єктом оцінювання. Це нагадує обставини взаємодії пацієнта з лікарем, з тією різницею, що мова йде не про показники біохімічного чи іншого обстеження, які піддаються точному вимірюванню і більш-менш об'єктивній інтерпретації.

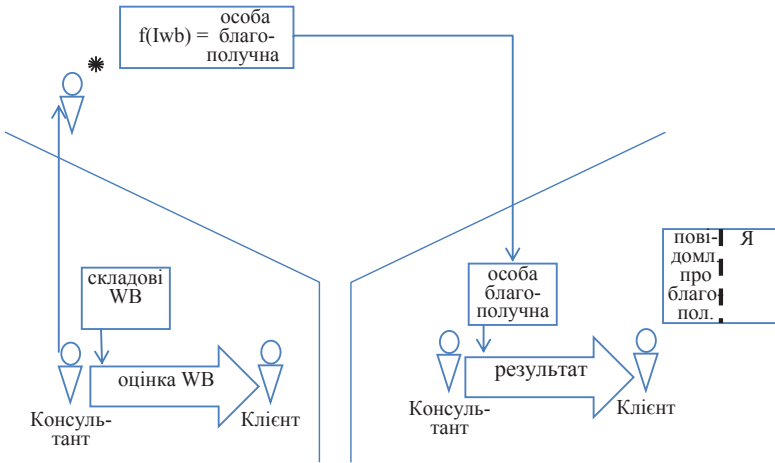

Рис. 2. Схема «евдеймонічного» підходу до оцінювання психологічного благополуччя

Якісно інша ситуація передбачається у випадку суб'єктивного благополуччя особистості. Тут більшість прихильників гедоністичного підходу, зокрема згадувані вище Н. Бредб'орн, Д. Шін й Д. Джонсон, Д. Канеман й ін. ([2, 3]) роль суб'єкта благополуччя бачать в іншому. Він сам оцінює власні характеристики, які він же вважає благом або «неблагом» / злом. Перше – це те, що приносить йому безпосередній позитив, друге – те, що його не приносить, або приносить негатив. Задоволеність чимось приносить позитив, тож вона є благом. Неможливість задоволення певного інтересу чи потреби приносить негатив, тобто є «неблагом». Придбання чогось, в самому широкому розумінні, приносить позитив, тож є благом. Відповідно, втрата чогось власного приносить негатив, то ж вона є «неблагом». Особистість сама оцінює власну задоволеність / незадоволеність життям, переживання щасливості / нещасності. Таким чином маємо ситуацію **внутрішньої** оцінки. Консультант, в даному випадку, відіграє лише роль реєстратора і вимірювача: складає («на важелі») усі блага й віднімає від них усі «неблага». Результатом є висновок про благополуччя чи неблагополуччя клієнта (див. рис. 3).

В такому розумінні вимірювання / дослідження характеру і сили зв'язків між складовими першого і другого підходів взагалі втрачають смисл – ми маємо справу з різними характеристиками різних суб'єктів, не-

зважаючи на те що в [8] стверджується як про наявність позитивних зв'язків, так і про відкритість питань щодо їх форми й причинної спадковості.

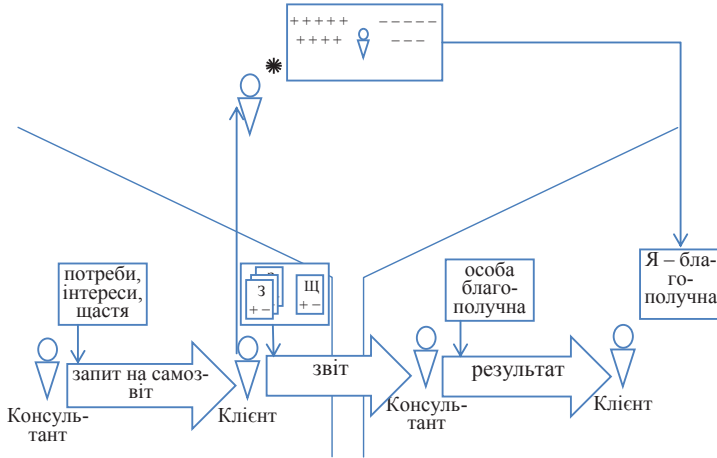

Рис. 3. Схема «гедоністичного» підходу до оцінювання суб'єктивного благополуччя

У пошуках відповіді на питання про можливість і характер зв'язку між психологічним і суб'єктивним благополуччям пропонуємо наступні міркування⁸. Слідуючи логіці відображення, оцінка суб'єктом свого життя як благополучного чи неблагополучного не може з'явитися на порожньому місці. Їй мають передувати певні речі. Зокрема, особливості середовищ соціальної активності, які можуть бути як сприятливими для індивіда, так і несприятливими; попередній досвід і очікування у вигляді тих чи інших подій з життя самої людини; її психологічні характеристики.

Р. Додж, А. Дейлі, Дж. Хайтон і Л. Сандерс [2], спираючись на ґрунтовний аналіз проблеми, зосереджуються на трьох ключових ідеях у спробі об'єднати існуючі підходи до благополуччя людини: встановлення точки для благополуччя; неминучості рівноваги / гомеостазу; і коливання стану між викликами і ресурсами. Таким чином вони визначають благополуччя як *точку балансу між ресурсом, що має людина та викликами, з якими вона стикається* [2] (рис. 4).

⁸ Значна частина з ним з'явилася в результаті плідних дискусій з О.В. Рудоміною-Дусяцькою

В даному підході відзначимо вельми важливі в контексті екопсихологічної парадигми моменти.

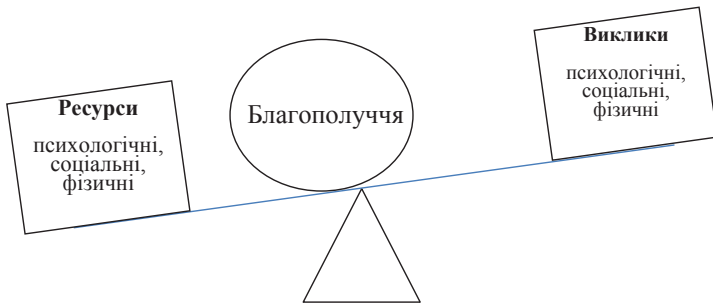

Рис. 4. Модель благополуччя
(за Р. Додж, А. Дейлі, Дж. Хайтон і Л. Сандерс)

1. Введення ідеї «викликів» передбачає нову окрему одиницю аналізу благополуччя – їх джерело, тобто середовище. Аналізуючи різні підходи щодо задоволеності життям, дослідники Е. Самман, Каммінс й ін. відзначають відкритість питання щодо обґрунтування виділення конкретних середовищ життя, відносно яких оцінюється задоволеність / благополуччя. Зокрема, в [4], намагались визначити, що таке «повне життя» в рамках завдання розширення ІЛР («індексу людського розвитку»). Для цього найпершим завданням в дослідників стояло визначення тих додаткових, тобто таких, що не входять в ІЛР, аспектів життя, які можуть розглядатися в контексті людського процвітання. На основі аналізу філософських праць останніх десятиліть було запропоновано виділити дев'ять базових сфер людського процвітання – тілесність, матеріально-речовий світ, роботу, безпеку, розумовий розвиток, духовність, соціальні стосунки, політичну свободу і толерантність.

Запропонований Ранісом підхід викликає певні питання щодо критеріїв виокремлення вказаних сфер. Зокрема, вважаємо такий перелік дещо еkleктичним. Шість з виділених доменів відповідають сферам соціальної активності – побутовій, професійній, міжособових відносин, освітній, суспільно-політичній, духовній тощо. Два – безпека і толерантність – певним

універсальним потребам, які актуальні в усіх сферах життя. А тілесність взагалі відноситься до індивідуально-психологічних складових⁹.

Проте, важливими для подальшого аналізу нашої проблеми тут є два моменти. По-перше, виділення середовищ соціальної активності як складових суб'єктивного благополуччя особистості. По-друге, зв'язування благополуччя з потребова-мотиваційною сферою. Тож, можна відзначити, в наведеній моделі благополуччя особистості ставиться у залежність від двох змінних – середовищ життєдіяльності і ступеню задоволеності її потреб у цих середовищах.

2. Пов'язування з благополуччям категорії «ресурси», що є однією з важливіших при розгляді життєдіяльності особистості ([11; 42]). Психологічна проблема ресурсів – не є достатньо дослідженою, проте в останні десятиріччя стає все більш популярною. В психологічних дослідженнях найчастіше ресурси розглядаються в рамках економічної поведінки, професійної діяльності, способу життя особистості, переживань особливих ситуацій і стресу. Останнє особливо актуалізувалося в Україні у зв'язку з АТО /ООС. Частина дослідників поділяє ресурси на відновлювальні і невідновлювальні, зовнішні і внутрішні й переконані, що ресурси можна витратити або вкладати чи інвестувати. Прийнято виділяти щонайменше п'ять основних у житті людини ресурсів – здоров'я, час, енергію, інформацію і гроші.

3. Що впливає з попередніх пунктів, благополуччя через ресурси і виклики пов'язуються вже не безпосередньо з особою, але з її життям, життєдіяльністю. У свою чергу це означає включення в структуру аналізу благополуччя особистості на додачу до вказаної вище мотиваційно-потребової сфери, додаткові складові: ситуативні цілі, життєві цілі (діяльнісно-цільову сферу) і мету життя (ціннісно-смислову сферу) [14].

Останнє дає нам підстави стверджувати, що структурні компоненти психологічного благополуччя відображені в суб'єктивному благополуччі особистості, а саме на діяльнісно-цільовому і ціннісно-смисловому рівнях.

Висновки.

Тож ми дійшли висновків, що благополуччя особистості може і має досліджуватися через її життєдіяльність. Останнє відкриває нам широкі можливості, з одного боку, для реінтерпретації і узгодження вже існуючих

---

⁹ Відзначимо, що в подальшому дослідженні сфери духовності і толерантності буди виключені з моделі

емпіричних даних з досліджень і суб'єктивного, і психологічного благополуччя, й, по-друге, для більш глибокого розуміння сутності і специфіки благополуччя й, відповідно організації оригінальних емпіричних досліджень, зокрема з проблеми співвіднесення рівнів життєдіяльності особистості з її благополуччям, зв'язку оцінки благополучності середовищ життєдіяльності і благополуччя самої людини.

Використані джерела

1. Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542–575.
<http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>
2. Dodge, R., Daly, A., Huyton, J., & Sanders, L. (2012). The challenge of defining wellbeing. *International Journal of Wellbeing*, 2(3), 222-235.
3. Kahneman, D., Diener, E., & Schwarz, N. (Eds.) (1999). *Well-being: Foundations of hedonic psychology*. New York: Russell Sage Foundation Press.
4. Ranis G.; Stewart F., Samman E.(2006). Human Development: Beyond the Human Development Index. *Journal of Human Development Vol. 7, No. 3*, 323-358.
5. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001), On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being, *Annual Review of Psychology* 52, pp. 141–166.
6. Ryff, C. D. (1989a). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069–1081.
<http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
7. Ryff, C., & Singer, B. (2008). Know thyself and become what you are: An eudaimonic approach to psychological wellbeing. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13–39.
<http://dx.doi.org/10.1007/s10902-006-9019-0>
8. Samman E., (2007). Psychological and Subjective Wellbeing: A Proposal for Internationally Comparable Indicators. OPHI WORKING PAPER NO. 05. 54 p. // link: <https://www.ophi.org.uk/wp-content/uploads/OPHI-wp005.pdf>
9. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish – A new understanding of happiness and well-being – and how to achieve them*. London: Nicholas Brealey Publishing.
10. Steger, M. F. & Frazier, P. (2005) Meaning in life: One link in the chain from religion to well-being. *Journal of Counseling Psychology*, 52, pp. 574--582.
11. Вернік О.Л. Життєві ціді і життєві задачі як психологічна основа життєдіяльності особистості // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 7. Екологічна психологія. Випуск 42. – 2016. – С. 93-102
12. Джемс У. Психологія/Под ред. Л. А. Петровской. — М.: Педагогіка, 1991.—368 с.
13. Канеман Д. Мислення швидко й повільно. — К. : Наш Формат, 2017. — 488 с.
14. Особистісні детермінанти еколого-орієнтованої життєдіяльності : монографія / Ю.М. Швалб, О.Л. Вернік, О.О. Вовчик-Блакитна, О.В. Рудоміно/Дусяцька [та ін.]; за ред. Ю.М. Швалба. — К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. — 330 с
15. Роджерс К. Становление личности. Взгляд на психотерапию. — М.: Институт общегуманитарных исследований, 2016. — 258 с.

Referenses

1. Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542–575.
<http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.95.3.542>
2. Dodge, R., Daly, A., Huyton, J., & Sanders, L. (2012). The challenge of defining well-being. *International Journal of Wellbeing*, 2(3), 222-235.
3. Kahneman, D., Diener, E., & Schwarz, N. (Eds.) (1999). *Well-being: Foundations of hedonic psychology*. New York: Russell Sage Foundation Press.
4. Ranis G.; Stewart F., Samman E.(2006). Human Development: Beyond the Human Development Index. *Journal of Human Development* Vol. 7, No. 3, 323-358.
5. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001), On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being, *Annual Review of Psychology* 52, pp. 141-166.
6. Ryff, C. D. (1989a). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069–1081.
<http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
7. Ryff, C., & Singer, B. (2008). Know thyself and become what you are: An eudaimonic approach to psychological wellbeing. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13–39.
<http://dx.doi.org/10.1007/s10902-006-9019-0>
8. Samman E., (2007). Psychological and Subjective Wellbeing: A Proposal for Internationally Comparable Indicators. OPHI WORKING PAPER NO. 05. 54 p. // link: <https://www.ophi.org.uk/wp-content/uploads/OPHI-wp005.pdf>
9. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish – A new understanding of happiness and well-being – and how to achieve them*. London: Nicholas Brealey Publishing.
10. Steger, M. F. & Frazier, P. (2005) Meaning in life: One link in the chain from religion to well-being. *Journal of Counseling Psychology*, 52, pp. 574--582.
11. Vernik O.L. Zhyttjevi cidi i zhyttjevi zadachi jak psihologichna osnova zhyttjedijal'nosti osobystosti // Aktual'ni problemy psihologii'. Zbirnyk naukovykh prac' Instytutu psihologii' imeni G.S. Kostjuka NAPN Ukraïny. Tom 7.Ekologichna psihologija. Vypusk 42. – 2016. – S. 93-102
12. Dzhems U. Psihologija/Pod red. L. A. Petrovskoj. — M.: Pedagogyka, 1991.—368 s.
13. Kaneman D. Myslennja shvydke j povil'ne. — K. : Nash Format, 2017. — 488 s.
14. Osobystisni determinanty ekologo-orijentovanoi' zhyttjedijal'nosti :monografija / Ju.M. Shvalb, O.L. Vernik, O.O. Vovchuk-Blakytina, O.V. RudominoDusjats'ka [ta in.]; za red. Ju.M. Shvalba. — K.: Instytut psihologii' imeni G. S. Kostjuka NAPN Ukraïny, 2018. — 330 s
15. Rodzhers K. Stanovlenye lychnosti. Vzglyad na psyhoterapyju. — M.: Ynstytut obshhegumanitarnykh yssledovanyj, 2016. — 258 s.

O. Vernik

ECOPSYCHOLOGICAL APPROACH TO THE RESEARCHES OF WELLBEING OF PERSONALITY: LIFEACTIVITY AND ENVIRONMENTAL CONTEXT

The article discusses the main issues in the world experience of personality well-being researches. Based on analysis, the missing chain elements are identified that are necessary for their solution in the context of the ecopsychological paradigm. This is considered the life activity of the personality and the environments of his life. It has been shown that since 2010, it

is precisely these components that have come to the fore in the mainstream of well-being researches.

Comparing the approaches within the framework of subjective and psychological well-being, we prove the inconsistency the second approach with the ecological principle, and the heterogeneity of their components. However, it is indicated that the internal structure of psychological well-being is reflected in the structure of a person's life activity and, thus, the images of its components can be included in the expanded structure of subjective well-being.

Key words: *hedonistic approach, activity-goal sphere, eudaymonic approach, life activity, motivational and needs sphere, personality, psychological well-being, environment, subjective well-being, value and meaning sphere.*

Верник А.Л.

ЭКОПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДХОД К ИССЛЕДОВАНИЮ БЛАГОПОЛУЧИЯ ЛИЧНОСТИ: СРЕДОВО-ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ КОНТЕКСТ

В статье рассматриваются основные проблемные вопросы в мировом опыте исследований благополучия личности. На основе их анализа выделяются отсутствующие элементы цепи, необходимые для их решения в контексте эконсихологической парадигмы. Таковыми считаются жизнедеятельность личности и среды ее жизнедеятельности. Показано, что начиная с 2010 годов в мировом мейн-стриме исследований благополучия на первый план выходят именно эти компоненты.

Сравнивая подходы в рамках субъективного и психологического благополучия, мы доказываем несоответствие принципу экологичности второго и разнородность их компонентов. Однако, указывается, что внутренняя структура психологического благополучия отражена в структуре жизнедеятельности личности и, таким образом, образы ее компоненты могут быть включены в расширенную структуру субъективного благополучия.

Ключевые слова: *гедонистический подход, деятельно-целевая сфера, евдеймоничный подход, жизнедеятельность, мотивационно-потребностной сферы, личность, психологическое благополучие, среда, субъективное благополучие, ценностно-смысловая сфера..*